

Ontdekking van de maand

Vrijdag wordt het eerste exemplaar van het boek 'De ontdekking van de maan' van Govert Schilling aangeboden...

Meer over DNA

Zondag 1 november is in Museum Boerhaave aan de Lange Sint Agnietenstraat in Leiden voor het derde achtereenvolgende jaar een publieksmiddag met het thema 'Wijzer over DNA'.

De griepvaccin maakt kans op besmetting groter.

FOTO GPD

Griepvaccin gemaakt op eieren

ZONDAGSSCHOOL

Kan ik griep krijgen van mijn huisdieren? Ik heb er namelijk vier en heb erg vaak griep!

De Leidse musea geven iedere zondag college aan leergierige kids van 8 tot 12 jaar in de Museum Jeugd Universiteit.

Zijn virussen levend? Virussen leven niet. Ze hebben een cel nodig om zich te kunnen vermenigvuldigen.

kelijk een vogelvirus. Mensen kunnen dit virus overnemen en er ziek van worden.

men. Dit gebeurt met een vaccin. Mensen worden dan ingeënt zodat kans op besmetting kleiner wordt: de griepvaccin.

maakt dan antistoffen aan. Hierdoor wordt de kans op besmetting kleiner.

Waar komt het vaccin vandaan? Bijna 200 jaar geleden heeft ene meneer Jenner het vaccin ontdekt.

Kun je de griep dan maar een keer krijgen? Omdat een virus constant verandert, is de kans groot dat je nog een keer besmet raakt.

'Om beurten met links en rechts slaan, anders kreeg je een tennisarm'

Jaap Marijt: laatste vellenploter van Leiden

Jaap Marijt (81) vertelt over een ver verleden, zo levendig en precies alsof het zich gisteren heeft afgespeeld.

Marijt kijkt naar collega-vellenploters, 400 jaar geleden geschilderd. Wellicht dat één van zijn voorvaders erbij zit, want veel nakomelingen van stamouder Giellis Marret, geboren rond 1593, waren vellenploters.

kwam-ie 's avonds terug met een stapel vachten.

Als hij ergens een kalv of schaap kon kopen, dan vervoerde hij dat in een peurbootje naar de stad om het clandestien te slachten.

Verhalen gezocht

Iedereen die verhalen heeft over de verdwenen industrieën wordt van harte uitgenodigd om contact op te nemen met Het Leids Weverhuis aan de Middelstegracht 143, tel. 071-5124061.

Hoe ging dat vellenploten in zijn werk?

„De schapenvachten kwamen zo uit de slachterij, met vuil, poep en bloed eraan. Die moesten eerst schoon. We deden een ketting om een stapel vachten en legden die een nachtje in de Kijfgracht te weken.

's Ochtends gingen we dan met ploothaken die vachten ketsen: het losgeweekte vuil er tussenuit rakelen. Daarna maakten we de ketting los en hesen we één voor één de vachten op de ploottafel aan de kant van de gracht en sloegen met esenhouten plootstokken het vuil los.

Na deze kloppartij ging de vacht weer het water in met de wolkant naar beneden, zodat-ie bleef drijven en dan dompten we hem met de ploothaken, zodat het losgeslagen vuil eruit zakte.

Werd dat grachtwater dan niet te smerig om nog te gebruiken?

„Nou, wij zaten goed daar. Direct bij het ruime water van de haven. Er stond altijd wel wat stroming, dus dat ververst wel.

Enfin, dan hingen we die vachten te drogen op paarden-houten schragen - langs de waterkant en als die vol waren gebruikten we de brugleuningen. Om de zoveel tijd moest je ze

keren. 's Winters werden ze in het pakhuis op de hoepel gedroogd, een dubbelhoog droogrek rond een gloeiendheet gestookte kachel. Als de vachten droog waren, borstelden we ze aan de vleeskant in met zwavelnatrium. Dat zag eruit als roze schijfjes - zo groot als dubbeltjes - die je moest oplossen in heet water.

De kaalgehaalde vellen, de bloten, werden weer schoongespoeld in de gracht, gedroogd en daarna gezouten en opgeslagen. De wol werd bovenin het pakhuis op matten uitgespreid om te drogen. Als dat niet direct gebeurde kon de wol gaan broeien, werd dan rond en waardeloos.

Hoe bent u eigenlijk in dit vak gerold?

„Mijn opa - in 1851 geboren aan de Zuidsingel - moest al op zeer jonge leeftijd aan de slag. Eerst als knechtje bij de Grofsmederij. Maar dat was niks voor zo'n vrije jongen, die liever met een hondenkar de boer op ging.

Op zijn voormalige werkplek aan de Kijfgracht. In het huis rechts is Marijt geboren en getogen.

FOTO'S HERBERT VAN HOOGDALAM

wol nemen, die hij in blauwe papierjes rolde. Ik moest dan witte broodjes gaan halen bij bakker Laurier, want mijnheer Bak had een zwakke maag.

Bak verkocht onze wol in Engeland en België, hij sprak zijn talen. De bloten, werden met een vrachtwagen naar zeemleer-

looierijen in Brabant gebracht. Ik reed dan mee, ving mijn geld en keerde per trein weer terug.

Mijn opa woonde op het laatste bij ons in en is in 1944 overleden, 93 jaar oud, ik was toen 17. Naast mijn vader, die van 1882 was, werkten ook nog een paar van zijn broers in de

zaak. Na de oorlog heb ik mijn vaders deel overgenomen. Maar na 1960 was er geen droog brood meer te verdienen en ben ik via mijn Brabantse contacten gelooide schaapvachten en andere lederwaren gaan verkopen op de markten in Leiden, Katwijk en Den Haag. Dat heb ik

tot 2004 gedaan. Ik heb nog een paar vachten liggen.

(De interviewer moet er aan geloven: voor een paar daalders een mooie witte schaapvacht.)

HERBERT VAN HOOGDALAM

Tijdens zesde nationale Week van de Geschiedenis

Leiden en omgeving in ban van oorlog

DOOR ESTHER DE ROOS

Een nagespeelde middel-eeuwse belegering van de ruïne van Teylingen in Voorhout en een rondleiding over wat oorlog betekent voor de wetenschap. Dit jaar is 'Oorlog en Vrede' het thema van de Week van de Geschiedenis.

Leidse muzikanten voor barak in Kleinmachnow. Te zien in Regionaal Archief. FOTO PRIVÉCOLLECTIE TRUDY DE JOODE

Al generaties lang is er geen oorlog meer in Nederland. Toch blijft het belangrijk om over oorlog en vrede na te denken. Bijvoorbeeld in de Week van de Geschiedenis, die afgelopen zaterdag begon en tot en met zondag duurt. Musea, archieven en culturele instellingen in Nederland laten zien hoe normaal vrede voor ons land is geworden en hoe dat wel eens anders is geweest.

Natuurlijk aandacht voor de Tweede Wereldoorlog, maar ook voor minder bekende conflicten. Niet veel mensen weten bijvoorbeeld wat de slag op de Slaak was of de Loonse oorlog en de Paderij-orlog. En welke Nederlander heeft ooit de Nobelprijs voor de Vrede in ontvangst mogen nemen?

Het doel van de Week van de Geschiedenis van dit jaar is om de verhalen van bekende en onbekende conflicten te vertellen. Om op die manier te laten zien

dat ook het nu zo vredige Nederland nog steeds is bedreemd door oorlogen. In Leiden en omgeving worden diverse oorlogen bovenaan op een speciale manier herdacht.

Dwargarbeid

Zo is er zondagmiddag in mu-

seum Boerhaave een expositie over wat oorlogen voor invloed hebben op de wetenschap en is er tot begin december in het Regionaal Archief in Leiden een kleine tentoonstelling over dwargarbeid die tussen 1942 en 1945 verricht werd door Leidenaars in een wapenfabriek in Berlijn.

Ook bij monumenten wordt stilgestaan bij oorlog en vrede. In de ruïne van kasteel Teylingen in Voorhout worden de gebeurtenissen rond Jacoba van Beieren nagespeeld, die er in de vijftiende eeuw gevangen zat. Er werd gevochten voor haar vrijheid. Verderop, in de buurt van Bodegraven, staat fort Wic-

kerschans. Daar woedden zowel in de achttiende eeuw als in de tijd van de Eerste Wereldoorlog conflicten. Het Provinciaal Historisch Centrum Zuid-Holland besteedt tijdens de Week van de Geschiedenis aandacht aan het fort op de website www.geschiedenis-zuidholland.nl

Tot slot is er zaterdagavond om 20.00 uur een lezing in het Historisch Museum Voorschoten. Schrijver van het boek over de Tweede Wereldoorlog 'Achter verduisterde ramen', Ruud Braggara, vertelt over oorlog en vrede in Voorschoten.

Geschiedenisprijs

De Week van de Geschiedenis wordt voor de zesde keer georganiseerd en telt 730 activiteiten in het hele land. Er zijn tien instellingen genomineerd voor de Week van de Geschiedenisprijs, waaronder het Drents Archief en het Nationaal Bevrijdingsmuseum in Groesbeek.

De week eindigt traditioneel met de Nacht van de Geschiedenis in Grand Hotel Krasnapolsky in Amsterdam. De presentatie is in handen van Frénk van der Linden. Bijzonder, dit jaar, is een live-verbinding met Kamp Holland in Uruzgan. Historicus Serge Blom vertelt wat daar zoal gebeurt en onderstreep daarmee dat oorlog van vroeger én van nu is.

JONG GELEERD

Arnout le Clercq studeert geschiedenis aan de Universiteit Leiden. Hij is lid van de SSR, roeit bij Asopos en speelt gitaar in een band Fools House. Arnout is 18 jaar. En voor de wetenschapspagina schrijft hij eens in de vier weken een column. Verder houdt hij een weblog (www.leidschdagblad.nl/jonggeleerd) bij.

Liever elitair

Voor wie vorige week dinsdag de McDonalds op de Beestenmarkt binnenkwam, speelde zich daar een eigenaardig schouwspel af. Het zat er namelijk bomvol, en hoe! Naast de reguliere fastfoodconsumenten zat een vijftigtal studenten in pak chic te dineren.

toen ik een blik van afkeer over mij heen kreeg van de chagrijnige, doch verhoudingsgewijs charmante jongedame achter de toonbank. Zijn studentententair? Men zou in ieder geval kunnen stellen dat studenten oppallen ten opzichte van de rest van de inwoners van Leiden, maar dit komt meer door hun levenswijze dan door iets wat daadwerkelijk valt te kenmerken als elitairisme.